Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 9 września 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka w dziedzinie azylu i ochrony uzupełniającej – Dyrektywa 2011/95/UE – Artykuł 2 lit. j) tiret trzecie – Pojęcie „członka rodziny” – Osoba dorosła wnioskująca o ochronę międzynarodową z powodu więzi rodzinnej z małoletnim, który uzyskał już ochronę uzupełniającą – Data właściwa dla oceny statusu „małoletniego”

W sprawie C-768/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny, Niemcy) postanowieniem z dnia 15 sierpnia 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 października 2019 r., w postępowaniu:

Bundesrepublik Deutschland

przeciwko

SE,

przy udziale:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, N. Wahl, F. Biltgen, L.S. Rossi (sprawozdawczyni) i J. Passer, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Hogan,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Bundesrepublik Deutschland – A. Schumacher, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller i R. Kanitz, w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu rządu węgierskiego – K. Szíjjártó oraz M.Z. Fehér, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – A. Azéma, M. Condou-Durande, K. Kaiser oraz C. Ladenburger, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 25 marca 2021 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 lit. j) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między SE, obywatelem afgańskim, a Bundesrepublik Deutschland w przedmiocie odmówienia przez Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (federalny urząd ds. migracji i uchodźców, Niemcy) przyznania SE statusu uchodźcy lub udzielenia mu ochrony uzupełniającej z tytułu łączenia rodzin obejmującego dołączenie do jego syna.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2011/95

3 Motywy 12, 16, 18, 19 i 38 dyrektywy 2011/95 stanowią:

„(12) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest, po pierwsze, to, by państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej, a po drugie, by osoby takie miały dostęp do minimalnego poziomu świadczeń we wszystkich państwach członkowskich.

[…]

(16) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Celem niniejszej dyrektywy jest w szczególności zapewnienie pełnego poszanowania godności ludzkiej i prawa do azylu dla osób ubiegających się o azyl oraz towarzyszących im członków ich rodzin oraz wspieranie stosowania art. 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 i 35 tej karty, w związku z czym należy odpowiednio wdrożyć niniejszą dyrektywę.

[…]

(18) Wdrażając niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny w pierwszym rzędzie dążyć do »najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka« zgodnie z konwencją [Narodów Zjednoczonych] o prawach dziecka [zawartą w Nowym Jorku w dniu 20 listopada 1989 r. (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 1577, s. 3)]. Oceniając najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka, państwa członkowskie powinny w szczególności uwzględniać zasadę jedności rodziny, dobro i rozwój społeczny małoletniego, względy bezpieczeństwa oraz opinię małoletniego, stosownie do jego wieku i dojrzałości.

(19) Należy rozszerzyć pojęcie »członków rodziny«, uwzględniając różnorodne szczególne sytuacje zależności oraz zwracając szczególną uwagę na najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

[…]

(38) Decydując o uprawnieniach do otrzymania świadczeń zapisanych w niniejszej dyrektywie, państwa członkowskie powinny należycie uwzględniać najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka oraz szczególne sytuacje zależności od beneficjenta ochrony międzynarodowej w przypadku bliskich krewnych już przebywających w państwie członkowskim, a niebędących członkami rodziny tego beneficjenta […]”.

4 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[…]

j) »członkowie rodziny« oznaczają, o ile rodzina istniała już w kraju pochodzenia, niżej wymienionych członków rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej, którzy przebywają w tym samym państwie członkowskim w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej:

[…]

– ojciec, matka lub inny dorosły odpowiedzialny za beneficjenta ochrony międzynarodowej z mocy prawa danego państwa członkowskiego lub z mocy stosowanej w danym państwie członkowskim praktyki, jeżeli beneficjent jest małoletni i nie pozostaje w związku małżeńskim;

k) »małoletni« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który nie ukończył 18 lat;

[…]”.

5 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Korzystniejsze normy”, stanowi:

„Państwa członkowskie mogą wprowadzać lub utrzymywać korzystniejsze normy pozwalające określić, kto może zostać zakwalifikowany jako uchodźca lub osoba potrzebująca ochrony uzupełniającej, oraz pozwalające określić zakres ochrony międzynarodowej, pod warunkiem że normy te będą zgodne z niniejszą dyrektywą”.

6 Zgodnie z art. 20 ust. 2 i 5 tej dyrektywy:

„2. O ile nie określono inaczej, niniejszy rozdział ma zastosowanie zarówno do uchodźców, jak i do osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej.

[…]

5. Wdrażając przepisy niniejszego rozdziału dotyczące dzieci, państwa członkowskie przywiązują szczególną uwagę do najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka”.

7 Artykuł 23 dyrektywy 2011/95, zatytułowany „Utrzymanie jedności rodziny”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość utrzymania jedności rodziny.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby członkowie rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej, którzy osobiście nie kwalifikują się do otrzymania takiej ochrony, zostali uprawnieni do ubiegania się o świadczenia, o których mowa w art. 24–35, zgodnie z krajowymi procedurami i w zakresie odpowiednim do osobistego statusu prawnego danego członka rodziny.

3. Ustęp 1 i 2 nie mają zastosowania w przypadku, gdy członek rodziny jest lub zostałby wykluczony z możliwości otrzymania ochrony międzynarodowej zgodnie z rozdziałem III i V.

[…]”.

8 Artykuł 24 ust. 2 tej dyrektywy stanowi:

„Tak szybko jak to możliwe po udzieleniu ochrony międzynarodowej państwa członkowskie wydają beneficjentom pomocy uzupełniającej i członkom ich rodziny zezwolenie na pobyt, które musi być ważne przez co najmniej rok i w odniesieniu do którego istnieje możliwość przedłużenia na co najmniej dwa lata, o ile nie sprzeciwiają się temu ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego”.

Dyrektywa 2013/32/UE

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60) stanowi w art. 6, zatytułowanym „Dostęp do procedury”:

„1. Gdy osoba występuje z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu, który zgodnie z prawem krajowym jest właściwy do rejestrowania takich wniosków, rejestracja odbywa się nie później niż trzy dni robocze po wystąpieniu z takim wnioskiem.

Jeżeli wystąpiono z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych organów mogących przyjmować takie wnioski, ale [które] nie są właściwe do ich rejestrowania zgodnie z prawem krajowym, państwa członkowskie zapewniają dokonanie rejestracji nie później niż sześć dni roboczych po wystąpieniu z takim wnioskiem.

Państwa członkowskie zapewniają uzyskanie stosownych informacji przez te inne organy mogące przyjmować wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, takie jak policja, straż graniczna, urzędy imigracyjne i personel ośrodków zatrzymań, a także przeszkolenie personelu tych

organów na niezbędnym poziomie, odpowiednim do wykonywanych zadań i pełnionych funkcji, a także przekazanie temu personelowi instrukcji dotyczących informowania wnioskodawców o miejscu i sposobie składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoba, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała rzeczywistą możliwość jak najszybszego złożenia wniosku. W przypadku gdy wnioskodawca nie składa swojego wniosku, państwa członkowskie mogą stosować odpowiednio art. 28.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2 państwa członkowskie mogą wymagać, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej były składane osobiście lub w wyznaczonym miejscu.

4. Niezależnie od ust. 3 wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uznaje się za złożony w momencie, gdy formularz przedłożony przez wnioskodawcę lub – w przypadku gdy przewiduje to prawo krajowe – urzędowe sprawozdanie dotrą do właściwych organów danych państw członkowskich.

[…]”.

Prawo niemieckie

9 Dyrektywa 2011/95 została transponowana do prawa niemieckiego w drodze Asylgesetz (ustawy o azylu, BGBl. 2008 I, s. 1798) (zwanej dalej „AsylG”).

10 AsylG wprowadza rozróżnienie między nieformalnym wnioskiem o udzielenie azylu (§ 13 ust. 1 AsylG) a formalnymi wnioskami o udzielenie azylu (§ 14 ust. 1 AsylG).

11 Paragraf 13 ust. 1 AsylG stanowi:

„Wniosek o udzielenie azylu występuje w sytuacji, gdy z wyrażonej na piśmie, ustnie lub w inny sposób woli obywatela państwa trzeciego można wnioskować, że zwraca się on o ochronę na terytorium Republiki Federalnej Niemiec przed prześladowaniem politycznym lub że ubiega się on o ochronę przed wydaleniem lub innego rodzaju powrotem przymusowym do innego państwa, w którym grozi mu prześladowanie w rozumieniu § 3 ust. 1 lub poważna krzywda w rozumieniu § 4 ust. 1”.

12 Paragraf 14 ust. 1 AsylG stanowi:

„Wniosek o udzielenie azylu składa się w zewnętrznej jednostce Bundesamt (federalnego urzędu ds. migracji i uchodźców) przyporządkowanej do ośrodka recepcyjnego odpowiedzialnego za przyjęcie obywatela państwa trzeciego […]”.

13 Paragraf 26 AsylG stanowi:

„[…]

(2) Dziecko obywatela państwa trzeciego uprawnionego do azylu, które nie pozostaje w związku małżeńskim i jest małoletnie w chwili złożenia wniosku o udzielenie azylu, uznaje się na jego wniosek za uprawnione do azylu, jeżeli uznanie obywatela państwa trzeciego za osobę uprawnioną do azylu nie podlega zaskarżeniu, a także nie może zostać cofnięte ani odwołane.

(3) Rodziców niepozostającego w związku małżeńskim małoletniego, który jest uprawniony do azylu, lub inną osobę dorosłą w rozumieniu art. 2 lit. j) dyrektywy [2011/95] uznaje się na wniosek za osoby uprawnione do azylu, jeżeli:

1. uzyskanie statusu osoby uprawnionej do azylu nie podlega zaskarżeniu,

2. rodzina w rozumieniu art. 2 lit. j) dyrektywy [2011/95] istniała już w państwie, w którym osoba uprawniona do azylu doznaje prześladowań politycznych,

3. przed uzyskaniem statusu osoby uprawnionej do azylu przybyli oni na terytorium kraju lub złożyli wniosek o udzielenie azylu niezwłocznie po przybyciu,

4. uzyskanie statusu osoby uprawnionej do azylu nie może zostać cofnięte ani odwołane, oraz

5. sprawują opiekę nad osobą uprawnioną do azylu.

Zdanie pierwsze pkt 1–4 stosuje się, odpowiednio, do niepozostającego w związku małżeńskim rodzeństwa małoletniego uprawnionego do azylu, które jest małoletnie w chwili złożenia przez nie wniosku.

[…]

(5) Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do członków rodziny, w rozumieniu ust. 1–3, beneficjenta ochrony międzynarodowej. Status uchodźcy lub ochrona uzupełniająca zastępują uprawnienie do azylu. Nie udziela się ochrony uzupełniającej jako członkowi rodziny osób korzystających z ochrony międzynarodowej, jeżeli istnieje podstawa wyłączenia zgodnie z § 4 ust. 2”.

14 Paragraf 77 ust. 1 AsylGi ma następujące brzmienie:

„W sporach objętych zakresem stosowania niniejszej ustawy sąd opiera się na stanie faktycznym i prawnym istniejącym w chwili ostatniej rozprawy; jeżeli orzeka bez odbycia rozprawy, sąd opiera się na stanie faktycznym i prawnym istniejącym w chwili wydania orzeczenia […]”.

Stan faktyczny w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

15 Z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że syn skarżącego w postępowaniu głównym, który urodził się w dniu 20 kwietnia 1998 r., przybył do Niemiec w 2012 r. i złożył tam wniosek o udzielenie azylu w dniu 21 sierpnia tego samego roku. W dniu 13 maja 2016 r., a mianowicie kiedy dziecko to osiągnęło wiek 18 lat, federalny urząd ds. migracji i uchodźców oddalił jego wniosek o udzielenie azylu, lecz przyznał mu status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej.

16 Skarżący w postępowaniu głównym przybył do Niemiec w styczniu 2016 r. W następnym miesiącu zwrócił się o udzielenie azylu, a w dniu 21 kwietnia tego samego roku złożył formalny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej. Federalny urząd ds. migracji i uchodźców oddalił wniosek skarżącego w postępowaniu głównym o udzielenie azylu, oddalił jego wniosek o przyznanie statusu uchodźcy oraz statusu osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej oraz stwierdził, że nie występują okoliczności zakazujące jego wydalenia.

17 Orzeczeniem z dnia 23 maja 2018 r. Verwaltungsgericht (sąd administracyjny, Niemcy) uwzględnił skargę wniesioną przez skarżącego w postępowaniu głównym na decyzję federalnego urzędu ds. migracji i uchodźców, zobowiązując Republikę Federalną Niemiec do przyznania mu, na podstawie § 26 ust. 3 akapit pierwszy i § 26 ust. 5 AsylG, statusu osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej jako rodzicowi niepozostającego w związku małżeńskim małoletniego beneficjenta tej ochrony. Sąd ten uznał, że syn skarżącego w postępowaniu głównym był małoletni we właściwej w tym względzie dacie, a mianowicie w chwili wystąpienia z wnioskiem o udzielenie azylu. W tym kontekście rzeczony sąd orzekł, że za moment wystąpienia z wnioskiem o azyl należy uznać moment, w którym wnioskodawca złożył po raz pierwszy w Niemczech wniosek o udzielenie azylu i w którym właściwy organ uzyskał o tym wiedzę.

18 Republika Federalna Niemiec wniosła skargę „rewizyjną” na tę decyzję do Bundesverwaltungsgericht (federalnego sądu administracyjnego, Niemcy), zgłaszając naruszenie § 26 ust. 3 akapit pierwszy AsylG. Podnosi ona, że zgodnie z § 77 ust. 1 AsylG rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku o udzielenie azylu skarżącego w postępowaniu głównym powinno opierać się na stanie faktycznym i prawnym istniejącym w chwili ostatniej rozprawy przed sądem rozstrzygającym sprawę co do istoty lub, jeżeli orzeczenie zostało wydane bez odbycia uprzedniej rozprawy, na stanie faktycznym i prawnym istniejącym w chwili wydania orzeczenia. Ponieważ jej zdaniem syn skarżącego w postępowaniu głównym nie był już małoletni w dacie właściwej w świetle tego przepisu, skarżący w postępowaniu głównym nie mógł powoływać się na zastosowanie § 26 ust. 3 AsylG, który odsyła do art. 2 lit. j) dyrektywy 2011/95. Jedynie dziecko, które w chwili przyznania mu przez właściwy organ statusu ochrony uzupełniającej jest wciąż małoletnie, może powodować powstanie praw na rzecz swoich rodziców na mocy owego art. 2 lit. j). Wniosek ten znajduje potwierdzenie w celu art. 26 ust. 3 AsylG, jakim jest ochrona interesów małoletnich, który to cel staje się bezprzedmiotowy po osiągnięciu przez nich pełnoletności. W każdym razie, nawet jeśli istnienie przesłanek do uzyskania przez rodziców małoletniego statusu osób uprawnionych do azylu, który jest statusem pochodnym od prawa małoletniego, powinno być oceniane w odniesieniu do daty złożenia wniosku o udzielenie azylu przez danego rodzica, należy brać pod uwagę datę, w której rodzic ten złożył formalny wniosek o udzielenie azylu, zgodnie z art. 14 AsylG, a nie datę, w której po raz pierwszy wystąpił on z wnioskiem o udzielenie azylu w sposób nieformalny, w rozumieniu art. 13 AsylG.

19 Sąd odsyłający wskazuje, że wniosek skarżącego w postępowaniu głównym o udzielenie ochrony uzupełniającej jako członkowi rodziny osoby korzystającej z ochrony międzynarodowej powinien zostać uwzględniony, jeżeli jego syn był „małoletni” w rozumieniu art. 2 lit. k) dyrektywy 2011/95 i jeżeli sprawował on nad nim pieczę w dacie właściwej dla oceny okoliczności faktycznych. Stosownie do art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95/UE do „członków rodziny” beneficjenta ochrony międzynarodowej, jeżeli jest on małoletni i nie pozostaje w związku małżeńskim, zalicza się między innymi ojca tego małoletniego, pod warunkiem że przebywa on na terytorium tego samego państwa członkowskiego w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, a rodzina zainteresowanego istniała już w kraju pochodzenia. Tymczasem zdaniem tego sądu brzmienie tego przepisu nie pozwala na ustalenie w sposób pewny daty, do której należy się odnieść w celu dokonania oceny, czy beneficjent jest małoletni i, w stosownym wypadku, czy status ojca tego małoletniego jako członka rodziny w rozumieniu tego samego przepisu utrzymuje się nadal również po osiągnięciu pełnoletności przez tego beneficjenta.

20 Co się tyczy określenia tej daty, to sąd odsyłający zauważył, że w sprawie w której zapadł wyrok z dnia 12 kwietnia 2018 r., A i S (C-550/16, EU:C:2018:248), Trybunał orzekł, że przepisy krajowe, które uzależniają prawo do łączenia rodzin od momentu, w którym właściwy organ krajowy formalnie wyda decyzję uznającą status uchodźcy danej osoby, mogą pozbawić znaczną

część uchodźców, którzy złożyli wniosek o ochronę międzynarodową jako małoletni pozbawieni opieki, możliwości korzystania z tego prawa. Sąd ten uważa jednak, że rozumowanie przyjęte przez Trybunał w tamtej sprawie nie może mieć zastosowania w tym wypadku, ponieważ, w przeciwieństwie do tego, co miało miejsce w rzeczonej sprawie, dziecko skarżącego w postępowaniu głównym nie korzysta ze statusu osoby uprawnionej do azylu, lecz ze statusu ochrony uzupełniającej, którego przyznanie podlega, w przeciwieństwie do statusu uchodźcy, wydaniu formalnej decyzji.

21 Ponadto w tym kontekście pojawia się, w stosownym wypadku, również pytanie, czy przy ustalaniu momentu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy przyjąć chwilę zwrócenia się o udzielenie azylu w znaczeniu nieformalnym, czy też chwilę formalnego złożenia wniosku o udzielenie azylu.

22 Ponadto sąd odsyłający powziął wątpliwości co do znaczenia rzeczywistego podjęcia na nowo życia rodzinnego dziecka i danego rodzica w rozumieniu art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) w przyjmującym państwie członkowskim oraz wcześniejszego istnienia takiego życia rodzinnego w państwie pochodzenia, a także co do zamiaru skutecznego wykonywania władzy rodzicielskiej przez skarżącego w przyjmującym państwie członkowskim.

23 Wreszcie sąd odsyłający zastanawia się nad kwestią, czy status osoby ubiegającej się o azyl jako członek rodziny w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 ustaje z dniem uzyskaniem pełnoletności przez beneficjenta ochrony, w zakresie, w jakim status ten wydaje się być związany z ograniczonym czasem trwania niepełnoletności beneficjenta ochrony.

24 W tych okolicznościach Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy w przypadku osoby ubiegającej się o azyl, która przed uzyskaniem pełnoletności przez jej dziecko współtworzące z nią w państwie pochodzenia rodzinę, któremu to dziecku, w następstwie złożenia przed osiągnięciem pełnoletności wniosku o udzielenie ochrony, przyznano, po osiągnięciu pełnoletności, status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej (zwane dalej »beneficjentem ochrony«), przybyła do państwa członkowskiego przyjmującego beneficjenta ochrony i również w tym państwie złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej (zwanej dalej »osobą ubiegającą się o azyl«), na gruncie regulacji krajowej odwołującej się, w celu przyznania roszczenia o udzielenie ochrony uzupełniającej jako pochodnej statusu prawnego beneficjenta ochrony, do art. 2 lit. j) dyrektywy [2011/95], dla kwestii, czy beneficjent ochrony jest „małoletni” w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy [2011/95] miarodajny jest moment wydania decyzji w przedmiocie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez osobę ubiegającą się o azyl, czy też wcześniejszy moment, na przykład moment, w którym:
   a) beneficjentowi ochrony nadano status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej,
   b) osoba ubiegająca się o azyl złożyła swój wniosek o udzielenie azylu,
   c) osoba ubiegająca się o azyl przybyła do przyjmującego państwa członkowskiego lub
   d) beneficjent ochrony złożył wniosek o udzielenie azylu?

2) W razie uznania, że
   a) miarodajna jest chwila złożenia wniosku o udzielenie azylu:

Czy w takim wypadku należy odwołać się do wyrażonego pisemnie, ustnie lub w inny sposób wniosku o udzielenie ochrony, o którym dowiedział się krajowy organ właściwy dla rozpoznania wniosków o udzielenie azylu (wystąpienie o azyl), czy też do formalnie złożonego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej?

b) miarodajna jest chwila wjazdu osoby ubiegającej się o azyl lub moment wystąpienia przez tę osobę z wnioskiem o udzielenie azylu:

Czy zależy to również od okoliczności, czy w takiej chwili nie orzeczono jeszcze w przedmiocie wniosku o udzielenie ochrony złożonego przez beneficjenta ochrony, któremu status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej przyznano w późniejszym czasie?

3) a) Jakie wymogi należy postawić w sytuacji opisanej powyżej w pytaniu 1 dla uznania, że osoba ubiegająca się o azyl jest »członkiem rodziny« {art. 2 lit. j) dyrektywy [2011/95]} przebywającym »w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej w tym samym państwie członkowskim«, w którym przebywa osoba, której udzielono ochrony międzynarodowej i z którym to członkiem rodzina »istniała już w państwie pochodzenia«? Czy w szczególności powyższe zakłada wymóg, aby życie rodzinne pomiędzy beneficjentem ochrony i osobą ubiegającą się o azyl w rozumieniu art. 7 [karty] zostało podjęte na nowo w przyjmującym państwie członkowskim, czy też wystarczająca jest w tym zakresie sama obecność w tym samym czasie beneficjenta ochrony i osoby ubiegającej się o azyl w przyjmującym państwie członkowskim? Czy rodzic jest również członkiem rodziny, jeżeli wjazd do przyjmującego państwa członkowskiego w okolicznościach konkretnego przypadku nie zmierzał do przyjęcia odpowiedzialności w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy [2011/95] za beneficjenta ochrony międzynarodowej, który jest wciąż małoletni i nie pozostaje w związku małżeńskim?

b) W zakresie, w jakim na pytanie 3a należy udzielić odpowiedzi, że życie rodzinne między beneficjentem ochrony a osobą ubiegającą się o azyl w rozumieniu art. 7 [karty] musi zostać podjęte na nowo w przyjmującym państwie członkowskim – czy zależy to od okoliczności, w którym momencie dochodzi do jego podjęcia na nowo? Czy w tym względzie istotne jest zwłaszcza to, czy życie rodzinne zostało przywrócone w określonym terminie po przybyciu osoby ubiegającej się o azyl, w momencie złożenia wniosku przez osobę ubiegającą się o azyl lub w innym momencie, w którym beneficjent ochrony był wciąż małoletni?

4) Czy status osoby ubiegającej się o azyl jako członek rodziny w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy [2011/95] ustaje wraz z osiągnięciem pełnoletności przez beneficjenta ochrony i związanym z tym ustaniem odpowiedzialności za osobę, która jest małoletnia i nie pozostaje w związku małżeńskim? W przypadku odpowiedzi przeczącej: Czy status członka rodziny (i związane z tym prawa) utrzymuje się po nadejściu takiej chwili bez ograniczenia w czasie, czy też ustaje on po upływie określonego terminu (jeżeli tak, to jakiego?) lub po wystąpieniu określonych zdarzeń (jeżeli tak, to jakich?)?”.

Postępowanie przed Trybunałem

25 Decyzją prezesa Trybunału z dnia 26 maja 2020 r. postępowanie w niniejszej sprawie zostało zawieszone na podstawie art. 55 § 1 lit. b) regulaminu postępowania przed Trybunałem do czasu wydania orzeczenia w sprawach C-133/19, C-136/19 i C-137/19, État belge (Łączenie rodzin – Małoletnie dziecko). Wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin – Małoletnie dziecko) (C-133/19, C-136/19 et C-137/19, EU:C:2020:577) został doręczony sądowi

odsyłającemu w niniejszym postępowaniu w celu ustalenia, czy sąd ten zamierza podtrzymać swój wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Postanowieniem z dnia 19 sierpnia 2020 r., które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 26 sierpnia 2020 r., wspomniany sąd poinformował Trybunał o zamiarze podtrzymania tego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. W konsekwencji decyzją prezesa Trybunału z dnia 28 sierpnia 2020 r. niniejsze postępowanie zostało podjęte na nowo.

26 W dniu 10 listopada 2020 r. do rządu niemieckiego zwrócono się o wyjaśnienie, w formie odpowiedzi na piśmie, różnicy – w szczególności w zakresie procedury, terminów i warunków – jaka istnieje w prawie niemieckim między nieformalnym wnioskiem o udzielenie azylu w rozumieniu § 13 ust. 1 AsylG a formalnym wnioskiem o udzielenie azylu w rozumieniu § 14 ust. 1 tej ustawy. W dniu 14 grudnia 2020 r. rząd niemiecki udzielił odpowiedzi na to pytanie.

27 W dniu 10 listopada 2020 r. strony w postępowaniu głównym i inni zainteresowani zostali na podstawie art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wezwani do przedstawienia uwag w przedmiocie ewentualnych konsekwencji, jakie mogą wypływać z wyroku z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin – Małoletnie dziecko) (C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577) dla celów odpowiedzi, jakiej należy udzielić w szczególności na zadane pierwsze pytanie prejudycjalne. Rząd węgierski i Komisja Europejska przedstawiły swoje uwagi w tym względzie.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

28 Poprzez pytania pierwsze i drugie, które należy rozpatrywać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, w sytuacji gdy osoba ubiegająca się o azyl, która wjechała na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, w którym przebywa jej małoletnie dziecko niepozostające w związku małżeńskim, i która zamierza wywodzić z uzyskanego przez to dziecko statusu ochrony uzupełniającej prawo do azylu na podstawie ustawodawstwa tego państwa członkowskiego, przyznającego takie prawo osobom objętym zakresem stosowania art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95, jaka jest właściwa data dla dokonania oceny, czy beneficjent ochrony międzynarodowej jest „małoletni” w rozumieniu tego przepisu do celów rozstrzygnięcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez tę osobę ubiegającą się o azyl.

29 W szczególności sąd odsyłający rozważa, czy należy odnieść się do momentu wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez rzeczoną osobę ubiegającą się o azyl, czy też do momentu wcześniejszego.

30 Aby udzielić odpowiedzi na to pytanie, należy przypomnieć, że dyrektywa 2011/95, która została przyjęta na podstawie w szczególności art. 78 ust. 2 lit. b) TFUE, zmierza, między innymi, do wprowadzenia jednolitego systemu ochrony uzupełniającej. W tym względzie z motywu 12 tej dyrektywy wynika, że jednym z głównych jej celów jest zapewnienie, by państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej (wyrok z dnia 23 maja 2019 r., Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

31 W tym kontekście art. 23 ust. 1 i 2 tej dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia utrzymania jedności rodziny oraz zagwarantowania, by członkowie rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej, którzy osobiście nie kwalifikują się do otrzymania takiej ochrony, zostali uprawnieni do ubiegania się o świadczenia, o których mowa w art. 24–35 tej dyrektywy, zgodnie z procedurami krajowymi i w zakresie odpowiednim do osobistego statusu prawnego danego członka rodziny.

32 Pośród członków rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej, którzy przebywają w tym samym państwie członkowskim w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, o ile rodzina ta została już założona w kraju pochodzenia, figurują, zgodnie z art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95, ojciec lub matka tego beneficjenta lub inny dorosły odpowiedzialny za niego z mocy prawa danego państwa członkowskiego lub z mocy stosowanej w danym państwie członkowskim praktyki, jeżeli ów beneficjent jest małoletni i nie pozostaje w związku małżeńskim.

33 W tym względzie należy zauważyć, że chociaż art. 2 lit. k) dyrektywy 2011/95 stanowi, że małoletni nie może mieć ukończonych 18 lat, przepis ten nie określa momentu, w którym należy się odnieść do oceny, czy warunek ten jest spełniony, ani nie zawiera żadnego odesłania do prawa państw członkowskich w tym zakresie.

34 W tych okolicznościach nie można uznać, że prawodawca Unii przyznał państwom członkowskim margines uznania w zakresie określania momentu, do którego należy się odnieść przy ocenie, czy beneficjent ochrony międzynarodowej jest „małoletni” w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95.

35 Należy bowiem przypomnieć, że zgodnie z wymogami zarówno jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasady równości, przepisowi tego prawa, który nie zawiera żadnego wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla celów określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię, co powinno nastąpić z uwzględnieniem w szczególności kontekstu przepisu i celu zamierzonego przez dane uregulowanie [wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin– Małoletnie dziecko), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo]

36 Ponadto, zgodnie z motywem 16 dyrektywy 2011/95, dyrektywa ta nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w karcie oraz ma na celu wspieranie stosowania w szczególności jej art. 7 i 24.

37 W szczególności w art. 7 karty, który ustanawia prawa odpowiadające tym, które zostały zagwarantowane w art. 8 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zostało uznane prawo do poszanowania życia prywatnego lub rodzinnego. Tenże art. 7 należy odczytywać, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w świetle obowiązku uwzględnienia najlepszego interesu dziecka, sformułowanego w art. 24 ust. 2 karty, i zwracając uwagę na potrzebę utrzymywania stałego, osobistego związku z obojgiem rodziców, o czym mowa w art. 24 ust. 3 karty [wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin– Małoletnie dziecko) C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo].

38 Wynika stąd, że przepisy dyrektywy 2011/95 należy interpretować i stosować w szczególności w świetle art. 7 oraz art. 24 ust. 2 i 3 karty, co wynika zresztą z brzmienia motywów 18, 19 i 38 oraz art. 20 ust. 5 tej dyrektywy, zgodnie z którymi przy wdrażaniu tej dyrektywy nadrzędnym

względem, na który państwa członkowskie zwracają szczególną uwagę, jest najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka, a przy jego ocenie powinny one należycie uwzględnić w szczególności zasadę jedności rodziny oraz dobro i rozwój społeczny małoletniego.

39 Tymczasem należy zauważyć, że przyjęcie, jak sugeruje to zwłaszcza rząd niemiecki, daty, w której właściwy organ danego państwa członkowskiego rozstrzyga w przedmiocie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez danego rodzica, który zamierza wywodzić prawo do ochrony uzupełniającej z uzyskanego przez jego dziecko statusu ochrony uzupełniającej, jako daty, do której należy się odnieść w celu dokonania oceny, czy beneficjent ochrony międzynarodowej jest „małoletni" w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95, nie byłoby zgodne ani z celami tej dyrektywy, ani z wymogami wynikającymi z art. 7 karty, dotyczącymi wspierania życia rodzinnego, ani z art. 24 ust. 2 karty, który wymaga, by we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, w szczególności działaniach podejmowanych przez państwa członkowskie w ramach stosowania tej dyrektywy, nadrzędne znaczenie miał najlepszy interes dziecka [zob. analogicznie wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin– Małoletnie dziecko), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577 pkt 36].

40 Właściwe organy i sądy krajowe nie byłyby zachęcane do priorytetowego rozpatrywania wniosków składanych przez rodziców małoletnich z pilnością konieczną do uwzględnienia ich podatności na zagrożenia i mogłyby w ten sposób działać w sposób zagrażający prawu do życia rodzinnego zarówno rodzica z małoletnim dzieckiem, jak i tego ostatniego z członkiem jego rodziny [zob. analogicznie wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin– Małoletnie dziecko) C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].

41 Ponadto taka wykładnia nie pozwoliłaby również na zapewnienie, zgodnie z zasadami równego traktowania i pewności prawa, identycznego i przewidywalnego traktowania wszystkich wnioskodawców, którzy chronologicznie znajdują się w tej samej sytuacji, w zakresie, w jakim prowadziłaby ona do uzależnienia pozytywnego rozpatrzenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zasadniczo od okoliczności, które można przypisać administracji krajowej lub sądom krajowym, w szczególności od szybszego lub wolniejszego rozpatrywania wniosku lub skargi na decyzję o odrzuceniu takiego wniosku, a nie od okoliczności, które można przypisać osobie ubiegającej się o azyl [zob. analogicznie wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., État belge (Łączenie rodzin– Małoletnie dziecko) C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo].

42 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że – jak wskazał rzecznik generalny w pkt 73 i 74 opinii – w sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o azyl, która wjechała na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, w którym przebywa jej małoletnie dziecko, które nie pozostaje w związku małżeńskim, zamierza wywodzić z uzyskanego przez to dziecko statusu ochrony uzupełniającej prawo do świadczeń, o których mowa w art. 24–35 dyrektywy 2011/95, oraz, w stosownym wypadku, prawo do azylu, jeżeli zgodnie z art. 3 tej dyrektywy jest to przewidziane w prawie krajowym, datą właściwą dla dokonania oceny, czy beneficjent ochrony międzynarodowej jest „małoletni" w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95, do celów rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez jego ojca jest data złożenia takiego wniosku przez tego ostatniego.

43 Dany rodzic powinien zatem powołać się na prawo członka rodziny do tych świadczeń, w tym, w stosownym wypadku, na prawo do azylu, jeżeli jest to przewidziane w prawie krajowym, wówczas, gdy jego dziecko będące beneficjentem ochrony międzynarodowej jest wciąż małoletnie. Ponadto z brzmienia art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 wynika, że rodzina

musi być już założona w państwie pochodzenia, a dani członkowie rodziny muszą być obecni na terytorium tego samego państwa członkowskiego w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, zanim beneficjent ten osiągnie pełnoletniość, co oznacza również, że wspomniany beneficjent występuje o tę ochronę przed osiągnięciem pełnoletniości.

44 Taka wykładnia jest zgodna zarówno z celami dyrektywy 2011/95, jak i z prawami podstawowymi chronionymi w porządku prawnym Unii, które, jak wskazano w pkt 36–38 niniejszego wyroku, wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka jako na nadrzędny wzgląd państw członkowskich, przy którego ocenie powinno się należycie uwzględniać w szczególności zasadę jedności rodziny oraz dobro i rozwój społeczny małoletniego.

45 W przypadku gdy data złożenia wniosku przez danego rodzica jest uważana za decydującą, sąd odsyłający rozważa, czy za datę tę należy uznać dzień, w którym rodzic po raz pierwszy nieformalnie wystąpił o udzielenie azylu i właściwy organ uzyskał o tym wiedzę, czy też dzień, w którym rodzic złożył formalny wniosek o udzielenie azylu.

46 W niniejszym wypadku, jak wynika z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, właściwe prawo niemieckie wprowadza rozróżnienie między nieformalnym wnioskiem o udzielenie azylu zgodnie z § 13 ust. 1 AsylG a formalnym złożeniem wniosku o udzielenie azylu zgodnie z § 14 ust. 1 AsylG. Rozróżnienie to odzwierciedla zawarte w art. 6 ust. 2 dyrektywy 2013/32 rozróżnienie między z jednej strony wystąpieniem z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, a z drugiej strony złożeniem takiego wniosku.

47 W tym względzie należy uściślić, że jak wynika z wyjaśnień przedstawionych przez sąd odsyłający, podczas gdy wystąpienie z nieformalnym wnioskiem o udzielenie azylu w rozumieniu § 13 ust. 1 ustawy o azylu nie wymaga żadnej szczególnej formy i zależy przede wszystkim od okoliczności leżących po stronie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, złożenie formalnego wniosku o udzielenie azylu w rozumieniu § 14 ust. 1 ustawy o azylu jest ze swej strony uzależnione od spełnienia pewnych formalności przez właściwą administrację krajową.

48 Jak zauważył zaś rzecznik generalny w pkt 76 swojej opinii, Trybunał orzekł, że obywatel państwa trzeciego nabywa status wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2013/32 z chwilą „wystąpienia" przez niego z takim wnioskiem. W tym względzie o ile zarejestrowanie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy do danego państwa członkowskiego na podstawie art. 6 ust. 1 akapity pierwszy i drugi tej dyrektywy, a złożenie tego wniosku, co do zasady, wymaga od wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową wypełnienia formularza przewidzianego w tym celu zgodnie z art. 6 ust. 3 i 4 wspomnianej dyrektywy, o tyle czynność „wystąpienia" z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej nie wymaga żadnych formalności administracyjnych, gdyż formalności tych należy dochować dopiero w momencie „składania" tego wniosku [wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., Ministerio Fiscal (Organ, który może otrzymać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, pkt 92, 93].

49 W konsekwencji, po pierwsze, uzyskanie statusu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową nie może być uzależnione ani od złożenia rzeczonego wniosku, ani od jego rejestracji, a po drugie, okoliczność, iż obywatel państwa trzeciego wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową przed „innym organem" w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, wystarcza do uznania go za wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową, a tym samym do rozpoczęcia biegu terminu sześciu dni roboczych, w ciągu

którego dane państwo członkowskie musi zarejestrować ten wniosek [wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., Ministerio Fiscal (Organ, który może otrzymać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, pkt 94].

50 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że rodzic ubiegający się o ochronę międzynarodową wjechał na terytorium Niemiec w styczniu 2016 r. W kolejnym miesiącu wystąpił o udzielenie azylu, a w dniu 21 kwietnia 2016 r. złożył formalny wniosek o udzielenie azylu w rozumieniu § 14 ust. 1 AsylG. Federalny urząd ds. migracji i uchodźców oddalił wniosek skarżącego w postępowaniu głównym o udzielenie azylu na tej podstawie, że syn skarżącego osiągnął pełnoletność w dniu 20 kwietnia 2016 r.

51 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że w przypadku gdy osoba ubiegająca się o azyl złożyła nieformalny wniosek w momencie, gdy jej syn był wciąż małoletni w rozumieniu art. 2 lit. k) dyrektywy 2011/95, takiego wnioskodawcę należy dla celów tego przepisu uznać co do zasady za będącego w tej dacie członkiem rodziny beneficjenta ochrony uzupełniającej.

52 W świetle całości powyższych rozważań na zadane pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć, że art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy osoba ubiegająca się o azyl, która wjechała na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, w którym przebywa jej małoletnie dziecko niepozostające w związku małżeńskim, zamierza wywodzić z uzyskanego przez to dziecko statusu ochrony uzupełniającej prawo do azylu na podstawie ustawodawstwa tego państwa członkowskiego, przyznającego takie prawo osobom objętym zakresem stosowania art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95, datą właściwą dla dokonania oceny, czy beneficjent tej ochrony jest „małoletni” w rozumieniu tego przepisu, do celów rozstrzygnięcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez tę osobę ubiegającą się o azyl jest data, w której ta ostatnia złożyła, w stosownym wypadku w sposób nieformalny, swój wniosek o udzielenie azylu.

W przedmiocie pytania trzeciego

53 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 w związku z art. 23 ust. 2 tej dyrektywy i art. 7 karty należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „członka rodziny” nie wymaga rzeczywistego podjęcia na nowo życia rodzinnego między rodzicem beneficjenta ochrony międzynarodowej a jego dzieckiem. Sąd ten pyta również, czy rodzica należy uznać za „członka rodziny”, jeżeli wjazd na terytorium danego państwa członkowskiego nie miał na celu rzeczywistego przejęcia odpowiedzialności rodzicielskiej nad danym dzieckiem w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95.

54 Aby udzielić odpowiedzi na to pytanie, należy przypomnieć, że w odniesieniu do ojca dziecka będącego beneficjentem ochrony uzupełniającej art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 uzależnia objęcie go pojęciem „członka rodziny” wyłącznie od spełnienia trzech warunków wskazanych w tym przepisie, mianowicie od tego, czy rodzina istniała już w kraju pochodzenia, czy członkowie rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej przebywają w tym samym państwie członkowskim w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz czy beneficjent ochrony międzynarodowej jest małoletnim niepozostającym w związku małżeńskim. Rzeczywiste podjęcie na nowo życia rodzinnego na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego nie figuruje natomiast pośród tych warunków.

55 Ponadto art. 23 tej dyrektywy nie czyni również odniesienia do rzeczywistego podjęcia na nowo życia rodzinnego. Artykuł 23 ust. 1 dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie zapewniają możliwość utrzymania jedności rodziny, a art. 23 ust. 2 dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, aby członkowie rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej zostali co do zasady uprawnieni do ubiegania się o świadczenia, o których mowa w art. 24–35 dyrektywy.

56 Podobnie art. 7 karty przewiduje jedynie prawo każdej osoby do poszanowania jej życia rodzinnego i, podobnie jak art. 2 lit. j) tiret trzecie i art. 23 dyrektywy 2011/95, nie nakłada żadnych szczególnych wymogów ani co do sposobu wykonywania tego prawa, ani co do intensywności danych stosunków rodzinnych.

57 W tych okolicznościach nie można uznać, że pojęcie „członka rodziny" w rozumieniu art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 zależy od rzeczywistego podjęcia na nowo życia rodzinnego między beneficjentem ochrony międzynarodowej a rodzicem, który zamierza wywodzić prawo do ochrony uzupełniającej z uzyskanego przez jego dziecko statusu ochrony uzupełniającej.

58 Innymi słowy – rzeczywiste podjęcie na nowo życia rodzinnego nie jest warunkiem uzyskania świadczeń, które są przyznawane członkom rodziny beneficjenta ochrony uzupełniającej. Tak więc o ile odpowiednie przepisy dyrektywy 2011/95 i karty chronią prawo do życia rodzinnego i wspierają jego utrzymanie, o tyle pozostawiają one zasadniczo podmiotom tego prawa wybór sposobu, w jaki zamierzają oni prowadzić swe życie rodzinne i nie przewidują w szczególności żadnych wymogów dotyczących intensywności ich stosunków rodzinnych.

59 W świetle całości powyższych rozważań na zadane pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 w związku z art. 23 ust. 2 tej dyrektywy i art. 7 karty należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „członka rodziny" nie wymaga rzeczywistego podjęcia na nowo życia rodzinnego między rodzicem beneficjenta ochrony międzynarodowej a jego dzieckiem.

W przedmiocie pytania czwartego

60 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 2 lit. j) dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że status rodzica jako członka rodziny w rozumieniu tego przepisu ustaje, gdy dziecko korzystające z ochrony uzupełniającej osiąga pełnoletniość, a w konsekwencji gdy ustaje odpowiedzialność rodzicielska nad tym dzieckiem. Na wypadek udzielenia odpowiedzi przeczącej na to pytanie sąd odsyłający zwraca się następnie z pytaniem, czy status tego rodzica jako członka rodziny i związane z nim prawa utrzymują się bez ograniczenia w czasie po dniu, w którym dane dziecko osiągnie pełnoletniość, czy też prawa te wygasają w określonym czasie lub pod pewnymi warunkami.

61 Aby udzielić odpowiedzi na to pytanie, należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 w związku z jej art. 23 ust. 2 tej dyrektywy ojca lub matki beneficjenta ochrony lub też innego dorosłego, który jest za niego odpowiedzialny z mocy prawa danego państwa członkowskiego lub z mocy stosowanej w danym państwie członkowskim praktyki, nie można uznawać za członka rodziny w rozumieniu art. 2 lit. j) – a w związku z tym nie może on korzystać ze świadczeń, o których mowa w art. 24–35 niniejszej dyrektywy, dotyczących w szczególności prawa do dokumentu pobytowego oraz dostępu do zatrudnienia i mieszkania – przez czas nieokreślony.

62 W dodatku zgodnie z art. 24 ust. 2 dyrektywy 2011/95 państwa członkowskie są zobowiązane do wydania beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej oraz członkom ich rodzin, tak szybko jak to możliwe po udzieleniu im ochrony międzynarodowej, zezwolenia na pobyt ważnego przez okres co najmniej jednego roku i podlegającego przedłużeniu na okres co najmniej dwóch lat, o ile nie sprzeciwiają się temu ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego.

63 Należy zaś stwierdzić, że na podstawie tych przepisów przyznanie ochrony międzynarodowej rodzicowi jako „członkowi rodziny" beneficjenta ochrony uzupełniającej w rozumieniu art. 2 lit. j) dyrektywy 2011/95 stanowi prawo pochodne statusu przyznanego przez ochronę uzupełniającą jego dziecku, ze względu na utrzymanie jedności rodziny zainteresowanych osób. W tych okolicznościach ochrona przyznana takiemu rodzicowi nie może w żadnym wypadku ulec natychmiastowemu zakończeniu tylko dlatego, że dziecko korzystające z ochrony uzupełniającej osiąga pełnoletniość, a w każdym razie nie może prowadzić do automatycznego cofnięcia danemu rodzicowi ważnego jeszcze przez pewien okres czasu dokumentu pobytowego.

64 Jeżeli bowiem „członkowie rodziny" beneficjenta ochrony uzupełniającej spełniali w danym momencie warunki określone w tej definicji, przyznane im prawo podmiotowe do świadczeń przewidzianych w art. 24–35 tej dyrektywy powinno obowiązywać również po osiągnięciu przez tego beneficjenta pełnoletniości, przez okres ważności dokumentu pobytowego wydanego tym członkom rodziny zgodnie z art. 24 tej dyrektywy.

65 W tym względzie, jak zauważa Komisja, państwa członkowskie mogą uwzględnić, przy określaniu okresu ważności dokumentu pobytowego, że beneficjent ochrony międzynarodowej osiągnie pełnoletność po powstaniu prawa podmiotowego członków jego rodziny. Brzmienie art. 24 ust. 2 dyrektywy 2011/95 nie wyklucza bowiem wprowadzenia rozróżnienia między okresem ważności dokumentu pobytowego beneficjenta tej ochrony a okresem ważności dokumentu pobytowego członków jego rodziny. Zezwolenie na pobyt członków rodziny takiego beneficjenta musi być jednak ważne przez co najmniej jeden rok.

66 W świetle całości powyższych rozważań na zadane pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 w związku z art. 23 ust. 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że prawa, które członkowie rodziny beneficjenta ochrony uzupełniającej wywodzą z uzyskanego przez ich dziecko statusu ochrony uzupełniającej, w szczególności prawo do świadczeń, o których mowa w art. 24–35 tej dyrektywy, pozostają w mocy po osiągnięciu przez tego beneficjenta pełnoletniości, przez okres ważności dokumentu pobytowego wydanego owym członkom rodziny zgodnie z art. 24 ust. 2 tej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

67 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy osoba ubiegająca się o azyl, która wjechała na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, w którym przebywa jej małoletnie dziecko niepozostające w związku małżeńskim, zamierza wywodzić z uzyskanego przez to dziecko statusu ochrony uzupełniającej prawo do azylu na podstawie ustawodawstwa tego państwa członkowskiego, przyznającego takie prawo osobom objętym zakresem stosowania art. 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95, datą właściwą dla dokonania oceny, czy beneficjent tej ochrony jest „małoletni" w rozumieniu tego przepisu, do celów rozstrzygnięcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez tę osobę ubiegającą się o azyl jest data, w której ta ostatnia złożyła, w stosownym wypadku w sposób nieformalny, swój wniosek o udzielenie azylu.**

2) **Artykuł 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 w związku z art. 23 ust. 2 tej dyrektywy i art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „członka rodziny" nie wymaga rzeczywistego podjęcia na nowo życia rodzinnego między rodzicem beneficjenta ochrony międzynarodowej a jego dzieckiem.**

3) **Artykuł 2 lit. j) tiret trzecie dyrektywy 2011/95 w związku z art. 23 ust. 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że prawa, które członkowie rodziny beneficjenta ochrony uzupełniającej wywodzą z uzyskanego przez ich dziecko statusu ochrony uzupełniającej, w szczególności prawo do świadczeń, o których mowa w art. 24–35 tej dyrektywy, pozostają w mocy po osiągnięciu przez tego beneficjenta pełnoletniości, przez okres ważności dokumentu pobytowego wydanego owym członkom rodziny zgodnie z art. 24 ust. 2 tej dyrektywy.**

Podpisy